

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาพื้นที่

เขตหนองแขม

อรอนงค์ ไต้งยะ¹, หัซซากร วงศ์สายัณห์²

^{1,2}สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้ (1.) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร (2.) เพื่อศึกษาวิธีการเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร (3.) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่และวิเคราะห์จากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร ผลจากการวิจัยพบว่า กรุงเทพมหานครประสบปัญหาในเรื่องของขยะมูลฝอย เนื่องจากงบประมาณที่ใช้ในการจัดการขยะ ไม่เพียงพอต่อการจัดการกับปริมาณของขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น เพราะประชากรมีจำนวนที่มากขึ้น ทำให้ขยะมูลฝอยมีปริมาณที่มากขึ้น อีกทั้งประชาชนในแต่ละพื้นที่ยังขาดความรู้ในเรื่องของการจัดการขยะ จนกลายเป็นปัญหาขยะล้นเมือง กรุงเทพมหานครมีการเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะ โดยแต่ละบ้านจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ปีละ 240 บาท เพราะขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครมีปริมาณสูงกว่าที่อื่นๆ โดยภาพรวมประชาชนในบางพื้นที่ก็พึงพอใจกับการจัดการขยะของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีการมาเก็บขยะมูลฝอยอย่างเป็นเวลา ไม่ปล่อยให้ขยะมูลฝอยล้นถึงขยะหลายวัน ส่งผลให้ยินยอมที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมแต่โดยดี เพื่อให้หน้าบ้านของตนเองสะอาด ไม่มีขยะล้นหน้าบ้าน

คำสำคัญ : ปัญหาขยะ, ค่าธรรมเนียม, ความคิดเห็น

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Solid waste management problem in Bangkok case study at Nongkhaem

Onanong Tongya¹, Hatchakorn Vongsayan²

^{1,2}Local Government Faculty of Humanities and Social Sciences Suansunandha Rajabhat University

ABSTRACT

The research on solid waste problem in Bangkok is aimed at studying the following issues.(1.) To study Bangkok's garbage management problems. (2.) To study Bangkok's garbage collection fees. (3.) To study public opinion on garbage collection in Bangkok. The study is a qualitative research. The interviews will be conducted in person and analyzed from the document. Related to the problem of solid waste of Bangkok. The results of the research. Bangkok has a problem of waste. Due to the budget spent on garbage management. Not enough to handle the amount of solid waste. Because the population is more. The waste is more waste. The people in each area also lack knowledge about the waste management. The problem is overflowing the city. Bangkok has a waste management fee. Each home will have to pay a fee of 240 baht per year because the amount of solid waste in Bangkok is higher than elsewhere. In general, people in some areas are satisfied with Bangkok's waste management. The waste is collected at a time. Do not let garbage overflow for many days. And agree to pay a fee. To make their home clean. No garbage in the house.

Keywords : garbage problem, fees, comments

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตมาสู่ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอย เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทย มายาวนาน และนับวันยังมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยทุกปี ตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร โดยเฉพาะในชุมชนเมืองใหญ่ๆ ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ยังต้องการการแก้ไข และเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพบ้านเมืองและสุขอนามัยของประชาชน อีกทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคของประชาชนส่งผลให้ปัญหาขยะยิ่งทวีคูณมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง อยู่ในอัตราที่ต่ำ แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้งการจัดเก็บ เคลื่อนย้าย รวมทั้งการทำลาย จะได้รับการ จัดสรรงบประมาณจากภาครัฐในการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี “ขยะ” เป็นเรื่องใกล้ตัวคนไทยทุกคน เพราะคนสร้างขยะขึ้นเกือบจะตลอดเวลา และเมื่อสภาวะแวดล้อมของชุมชนจำนวนเกือบจะทั่วทั้งประเทศ เปลี่ยนเป็นสภาวะแวดล้อมแบบชุมชนเมือง ปัญหาการจัดการขยะจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ

ปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้นตลอดทุกปี กลายเป็นปัญหาขยะล้นเมือง เป็นปัญหาใกล้ตัวที่ทุกคนต่างต้องพบเจอ และต้นเหตุของปัญหานี้ก็คือมนุษย์ คือพวกเราทุกคน หากทุกคน ทุกบ้าน ทุกชุมชน และทั้งประเทศไทยร่วมมือกันแล้ว เรา

ก็สามารถเปลี่ยนเมืองขยะล้น เป็นเมืองไร้ถัง หรือเมืองปลอดขยะได้โดยไม่ยากเย็นอะไร นอกเหนือจากความมีวินัยและจิตสำนึกในการจัดการขยะในครัวเรือนของชุมชนแล้ว ถึงแม้ชุมชนและทุกครัวเรือนจะร่วมกันจัดการขยะเป็นอย่างดีเพียงไร แต่หากขาดระบบการบริหารจัดการรองรับที่ดีของรัฐก็จะมีทางเกิดการจัดการขยะแบบบูรณาการได้เลย อีกทั้งการดำเนินการของชุมชนก็ไม่สามารถขยายผลไปในระดับประเทศได้ ถึงเวลาแล้วที่รัฐจะต้องหันมาแก้ไขปัญหaxyขยะอย่างยั่งยืนและไม่ปล่อยให้วิกฤตขยะเป็นปัญหาที่ชุมชนต้องแก้ไขด้วยตนเอง ก่อนที่จะสายเกินเยียวยา แม้ในระยะเวลาที่ผ่านไปได้เริ่มมีการปรับทัศนคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอย โดยมองว่าขยะมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ซึ่งถือเป็นทรัพย์สิน ที่สามารถเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้กับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งลดต้นทุนการผลิตได้อีกทางหนึ่งด้วย แต่ประชาชนยังขาดองค์ความรู้และจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย จึงไม่ให้ความสำคัญที่จะลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางหรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย ถึงแม้จะมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ เข้า มาใช้ในการกำจัดขยะก็ตาม แต่ปัญหาขยะก็คงมีอาจลดน้อยลงไปได้หากประชาชนยังไม่มี การคัดแยกขยะจากต้นทาง เนื่องจากเทคโนโลยีดังกล่าวมีข้อจำกัดคือ ระบบไม่สามารถคัดแยกขยะเองได้ จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการคัดแยกมาจากต้นทางโดยขยะที่คัดแยก ซึ่งแนวทางการคัดแยกขยะโดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ นั้นถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมและยั่งยืน ขยะสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท ทั้งขยะมูลฝอยตกค้าง ขยะมูลฝอย

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ประโยชน์และความสำคัญของการนำกลับมาใช้ใหม่ปัญหาปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นจากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการบริโภคของ ประชากรที่เพิ่มขึ้น การเป็นสังคมบริโภคนิยม กระบวนการผลิตแบบจำนวนมาก ความสะดวก หรือความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ซึ่งการมีความต้องการ หรือความจำเป็นในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้นส่งผล ต่อสิ่งที่ได้ ซึ่งท้ายที่สุดจะกลายเป็นขยะหรือสิ่งที่ไม่ต้องการออกมาในปริมาณที่มากเป็นเงาตามตัว ข้อมูลปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยของประเทศ ไทยมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตลอดเวลา มากกว่า 20 ปี (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อม, 2556 : 13)

ขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครถือว่าเป็นเมืองที่มีปริมาณ ขยะมูลฝอยเกิดขึ้นมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 20 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศนอกจากนี้ อัตราการเกิด ขยะมูลฝอยต่อคนกรุงเทพมหานคร ก็สูงกว่าเมืองอื่นๆ โดยมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอย เฉลี่ยต่อคนประมาณ 1.5 กิโลกรัมต่อวัน ปัญหา ขยะมูลฝอยการมีจำนวนประชากรมากขึ้น การ พัฒนาอุตสาหกรรมการขยายตัวของระบบ เศรษฐกิจ ความไม่รู้ ความไม่ใส่ใจ อุปนิสัย การไม่ ปฏิบัติตามกฎหมาย การละเลยต่อการบังคับใช้ กฎหมาย ล้วนเป็นประเด็นที่นำไปสู่ปัญหาขยะมูล ฝอยที่เกิดขึ้นในสังคมทั่วไป ประเทศไทยมีปัญหา ของขยะมูลฝอย ล้นเมืองปรากฏให้เห็นอยู่จน กลายเป็นความเคยชินที่นำไปสู่ความรุนแรงของ ปัญหาเพิ่มขึ้น เช่น ชาวในหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ที่จะเห็นว่าประชาชนร้องเรียนว่าไม่มีการเก็บขยะ มูลฝอยไปกำจัด โดยเทศบาลหรือองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น และรวมถึงปัญหาในเรื่องการจัดการ ขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นประเด็น ของขยะมูลฝอยชุมชนเป็นหลัก (สำนักงาน สิ่งแวดล้อม, 2556 : 17) ความหมายของการนำ กลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือรีไซเคิล หมายถึง การนำของเสียที่ไม่เป็นที่ ต้องการหรือทิ้งออกมา ไปผ่านกระบวนการให้ สามารถนำคุณค่าของทรัพยากรที่ทิ้งออกมาแล้ว กลับมาเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้ ประโยชน์ได้อีก การนำกลับมาใช้ใหม่มี ความแตกต่างจากการใช้ซ้ำ(Reuse)ในประเด็น สำคัญ คือ การนำกลับมาใช้ใหม่มีกระบวนการ เปลี่ยนแปลงของเสียที่ทิ้งออกมาแล้วให้เป็น ของใหม่ แต่การใช้ซ้ำไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ แปรรูป เพราะยังคงใช้ประโยชน์ในลักษณะเดิม ได้อีก

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของ จังหวัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสามารถ ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมี ประสิทธิภาพโดยมีกรอบแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการคือ หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) เพื่อให้เกิดการใช้ซ้ำ การใช้ซ้ำ และ การนำกลับมาใช้ใหม่ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ณ แหล่งกำเนิดการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสีย อันตรายแบบศูนย์รวม และการแปรรูปผลิต พลังงานความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย อันตราย

การกำหนดค่าธรรมเนียมการเก็บและ กำจัดขยะมูลฝอยบางครั้งส่งผลต่อปริมาณขยะมูล ฝอยที่เกิดขึ้นเช่น การเก็บในอัตราที่สูงอาจส่งผล ให้มีขยะลดน้อยลงได้แต่อาจจะไม่เป็นไปตามใน ลักษณะนี้ทั้งหมดเพราะกฎหมายของประเทศไทย

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กำหนดอัตราสูงสุดที่หน่วยงานสามารถเรียกเก็บ
ได้

การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ
จัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมี
แหล่งงบประมาณหลัก ประกอบด้วย งบประมาณ
จากภาครัฐ โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน เงินสมทบ
จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้
เอกชนลงทุน หรือร่วมลงทุน ภายใต้พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
พ.ศ. 2556 เพื่อใช้ในการก่อสร้างและเดินระบบ
จัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน

ปัญหาเรื่องขยะ เป็นปัญหาที่คนส่วนใหญ่
ต่างมองข้าม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปัญหาเรื่อง
ขยะมูลฝอย นับเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจาก
ถ้ามีการจัดการขยะไม่ดี ก็จะส่งผลเสียตามมาอีก
หลายประการ เช่น ส่งกลิ่นรบกวน และทำให้
สภาพแวดล้อมไม่น่าอยู่ และรวมถึงค่าธรรมเนียม
ที่จัดเก็บอย่างไม่เป็นระบบ จึงทำให้ผู้วิจัย
ต้องการที่จะศึกษาปัญหาในเรื่องของขยะมูลฝอย
ในกรุงเทพมหานคร ว่ามีการจัดการกับขยะ
อย่างไร มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอย่างไร
รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ว่ามี
ความคิดเห็นอย่างไรในการบริหารจัดการขยะใน
กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการขยะของ
กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาวิธีการเก็บค่าธรรมเนียมในการ
เก็บขยะของกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนใน
การเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการ

การศึกษาในงานชิ้นนี้ จะใช้วิธีการสัมภาษณ์
บุคคลในพื้นที่ ควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
และวิเคราะห์จากเอกสาร เป็นวิธีหลักในการ
วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษา

1. ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของ กรุงเทพมหานคร

มูลฝอย หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจาก
กระบวนการผลิตและอุปโภค ซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้
การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้ว บางชนิดเป็น
ของแข็งหรือกากของเสีย มีผลเสียต่อสุขภาพทาง
กายและจิตใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่ง
เพาะเชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและปัจจัยอื่นๆ การ
เกิดขยะมูลฝอยในที่นี้หมายถึง สิ่งที่ถูกทิ้งออกมา
จากบ้านเรือน หรือสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิด
หรือแหล่งผลิตมูลฝอยที่ต้องการให้องค์กร
ปกครองท้องถิ่นนำไปกำจัด (นเรศ เชื้อสุวรรณ,
2559 : 4)

ปัญหาเรื่องขยะนั้นเป็นปัญหาที่มีอยู่คู่กับทุก
สังคมบนโลกมาเป็นเวลานาน ขยะก่อให้เกิด
มลภาวะต่างๆ มากมาย ส่งผลให้หลายที่ทั่วโลก
พยายามกำจัดขยะออกไป โดยเริ่มแรกมีการนำ
ขยะไปเผาบ้าง ไปฝังบ้าง ซึ่งการกระทำเหล่านั้นก็
ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน แต่เป็นแค่การผลัก
ปัญหาเหล่านี้ไปยังพื้นที่อื่นเท่านั้นเอง อีกทั้งยัง
ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในเวลาต่อมาด้วย เพราะ
ที่ไหนที่กลายเป็นที่พักขยะ หรือทิ้งขยะจำนวน
มหาศาล ผู้คนบริเวณนั้นย่อมได้รับความ
เดือดร้อนโดยปริยาย ในหลายๆ ประเทศจึงเริ่ม
ศึกษาค้นคว้าและหาวิธีที่จะจัดการกับปริมาณ
ขยะที่มีมากขึ้นทุกๆวัน เพื่อที่จะทำให้สังคมของ

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พวกเขามีความน่าอยู่มากขึ้น กรุงเทพมหานครถือเป็นเมืองที่ประสบกับปัญหาขยะล้นเกินมาเป็นระยะเวลายาวนาน จากสถิติปี 2557 พบว่ากรุงเทพฯ มีปริมาณขยะมากถึง 9,900 ตัน/วัน แต่สามารถกำจัดโดยการนำไปทำปุ๋ยได้แค่ประมาณ 1,200 ตัน/วัน หรือ 13% ของปริมาณขยะต่อวัน ส่วนขยะมูลฝอยที่เหลือกว่า 87% สามารถกำจัดได้ด้วยการฝังกลบเท่านั้น ตัวเลขเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการกำจัดขยะในกรุงเทพฯ นั้นค่อนข้างต่ำ อีกทั้งยังมีปริมาณขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้น้อยมาก ส่วนขยะที่เหลือยังต้องถูกผลักออกไปยังพื้นที่ต่างๆ นอกกรุงเทพฯ อีกด้วย แม้ว่าวิธีการฝังกลบจะถูกดำเนินไปอย่างถูกสุขลักษณะ แต่ก็มีข้อเสียหลายอย่างเช่น ผู้คนในพื้นที่บริเวณที่ทิ้งขยะ ได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่างๆ ที่มาจากขยะ ไม่ได้เป็นการกำจัดขยะอย่างยั่งยืน แต่เป็นการผลักภาระไปให้คนในพื้นที่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดฉะเชิงเทรา (ไทยพับลิก้า, 2560 : ออนไลน์)

นอกจากนี้การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐนั้นก็ไม่ได้สอดคล้องกับการแยกขยะจากครัวเรือน จะเห็นได้จากเวลาที่มีการเก็บขยะโดยรถขนขยะ ขยะบางที่มีการถูกแยกบ้างแล้ว แต่พอมีรถเก็บขยะมาเก็บขยะก็ถูกนำมารวมกันอยู่ดี ซึ่งนี่เป็นข้อบกพร่องของการบริหารจัดการ อีกทั้งสถานีขนถ่ายขยะ เช่น สถานีอ่อนนุช สถานีสายไหม และสถานีหนองแขม ก็ไม่ได้มีการบริหารจัดการคัดแยกขยะเพื่อนำไปกำจัดที่จุดปลายทางอย่างบูรณาการ สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการแยกขยะและการกำจัดขยะของประเทศเรา ยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ เมื่อไม่มีการแยกขยะให้ง่ายต่อการจัดการ กอปรกับการกำจัดขยะใน

ปลายทางไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ส่งผลให้กรุงเทพฯ กลายเป็นเมืองที่กำลังประสบกับปัญหาขยะล้นเกิน (วาไรตี้ประจำสัปดาห์, 2560 : ออนไลน์)

ย้อนอดีตตั้งแต่สำนักงานกรุงเทพมหานครเริ่มใช้แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520-2524) จนถึงฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2556 แทบจะไม่มียุทธศาสตร์ใดในแผนด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ประสบความสำเร็จจริง ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง "การประเมินผลงานของผู้ว่าฯ กทม." ซึ่งเป็นผู้นำในทิศทางบริหารงานของกรุงเทพฯ จัดทำโดย ศูนย์สำรวจความคิดเห็น "นิด้าโพล" สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ระหว่างวันที่ 9-24 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ระบุว่า ผลงานของผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานครที่ไม่ประสบผลสำเร็จมากกว่าประสบผลสำเร็จในด้านการจัดการขยะและความไม่สะอาดมีถึงร้อยละ 21.50 ในขณะที่ประชาชนที่คิดว่าสำเร็จมีเพียงร้อยละ 15.60

กิจกรรมทางเศรษฐกิจและชุมชนเมืองที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในกรุงเทพมหานคร โดยขาดการปฏิบัตินโยบายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเท่าทันการขยายตัวของเมืองทำให้กรุงเทพมหานครต้องเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในปัญหาสำคัญที่ยังคงทำทนายผู้บริหารจัดการเมืองมาตลอดหลายสิบปีคือ "ปัญหาขยะล้นเมือง" ซึ่งมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นอย่างน่าตกใจ (Greenfeac, 2560 : ออนไลน์) จาก "ขยะ" ที่เป็นปัญหาใหญ่ กรุงเทพมหานครจึงได้ตั้งเป้าหมายการจัดการขยะในแนวทางใหม่คือ การลดปริมาณขยะมูลฝอยและนำของเสียกลับไปใช้ประโยชน์โดยมุ่งส่งเสริม

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและผลักดันให้มีการนำหลักการ 3R ไปสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 4 (พ.ศ.2535-2539) เป็นต้นมา โดยในแผนนั้นกำหนดกลยุทธ์หลักออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ควบคุมปริมาณมูลฝอยไม่ให้เพิ่มขึ้น โดยพยายามปลูกฝังจิตสำนึกประชาชน 2) เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมูลฝอย ของเสียอันตรายและกากไขมันที่แหล่งกำเนิด โดยเพิ่มความสามารถรองรับขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย กากไขมัน ขยะเศษอาหาร และส่งเสริมการคัดแยกประเภท ขยะมูลฝอยในครัวเรือนและสถานประกอบการ และ 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีแปรรูปผลผลิต โดยการขอรับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและความชำนาญการทางธุรกิจจากภาคเอกชน ผ่านกิจกรรม/โครงการ CSR ต่างๆ ซึ่งหากวิเคราะห์หุดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ ก็ถือว่าเป็นแผนที่ดีพอสมควร แต่การปฏิบัติและจริงจังกับการแก้ปัญหา นั้น หากพิจารณาสถิติปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละปีแล้ว ขยะในกรุงเทพฯ ยังคงเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2 ต่อปี

ความล้มเหลวของการบริหารจัดการขยะในกรุงเทพมหานครมาอย่างต่อเนื่องที่เห็นชัดเจนที่สุดในสังคมขณะนี้ คงไม่พ้นเรื่องการนำพากรุงเทพฯ ไปสู่สังคมแห่งการลดและคัดแยกขยะก่อนทิ้ง หรือแม้แต่เรื่อง “ทิ้งให้ถูกที่” ก็ยังเป็นปัญหาที่ยังไม่ถูกแก้ โครงการที่จัดจำและประสบความสำเร็จมากในอดีตเช่น “โครงการดาวพิเศษ” ที่สามารถทำให้คนเริ่มตระหนักรับผิดชอบไม่ทิ้งขยะลงพื้นและแม่น้ำลำคลองกลับไม่ใช่โครงการรณรงค์โดยตรงของภาครัฐหรือกรุงเทพมหานคร แต่เป็นของภาคเอกชน ซึ่งกรุงเทพมหานครน่าจะ

หยิบยกมาเป็นตัวอย่างของโครงการรณรงค์และต่อยอดนำมาใช้รณรงค์แก้ปัญหาในปัจจุบันที่คล้ายกันด้วยสรรพกำลังและงบประมาณภาษีที่มีมากกว่าหลายเท่าตัว

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานครได้สูญเสียงบประมาณไปมากมายกับการส่งเจ้าหน้าที่ไปดูงานที่ต่างประเทศ การรณรงค์ให้ความรู้แก่บุคลากรและชุมชน แต่ปัญหาการคัดแยกก่อนทิ้งและทิ้งให้ถูกที่ในกรุงเทพมหานครก็ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างครบวงจรและยั่งยืน สาเหตุของความล้มเหลวนี้อาจเกิดจากหลากหลายปัจจัย แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวได้ว่าปัญหาดังกล่าวย่อมมีสาเหตุมาจากการบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพของกรุงเทพมหานคร

กระบวนการนำขยะไปบริหารจัดการจัดการ

หลังจากนั้นก็รวบรวมขยะทั้งหมดไปยังสถานีขนถ่ายมูลฝอยซึ่งมีอยู่ 3 แห่ง คือ สถานีขนถ่ายมูลฝอยสายไหม สถานีขนถ่ายมูลฝอยหนองแขม และสถานีขนถ่ายมูลฝอยอ่อนนุช และว่าจ้างบริษัทเอกชนมารับมูลฝอยเหล่านี้ไปกำจัดต่อ โดยพื้นที่ปลายทางในการกำจัดของกรุงเทพฯ คือ จังหวัดนครปฐม สมุทรปราการ และฉะเชิงเทรา ทำให้ฉะเชิงเทรากลายเป็นเป็นจังหวัดที่เกิดวิกฤติขยะ และมีปัญหาเรื่องการลักลอบทิ้งขยะอย่างต่อเนื่อง

โดยมูลฝอยทั่วไปจากสถานีขนถ่ายมูลฝอยสายไหมและสถานีขนถ่ายมูลฝอยหนองแขม จะนำไปฝังกลบที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยบริษัทกลุ่ม 79 จำกัด ส่วนมูลฝอยทั่วไปที่สถานีขนถ่ายมูลฝอยอ่อนนุช จะนำไปฝัง

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กลบที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยบริษัท ไพโรจน์สมพงษ์ จำกัด

สำหรับขยะมูลฝอยอินทรีย์ส่วนหนึ่ง สถานีขนถ่ายมูลฝอยอ่อนนุชจะนำไปหมักทำปุ๋ยที่โรงงานหมักทำปุ๋ยอ่อนนุช ส่วนมูลฝอยอันตรายทั้งหมด บริษัท อัครีปราการ จำกัด (มหาชน) จะรับไปกำจัดในเตาเผามูลฝอยอันตราย ที่จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนขยะติดเชื้อ บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด จะดำเนินการเก็บขนและกำจัดด้วยการเผาในเตาเผาที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยอ่อนนุช ซึ่งรองรับขยะติดเชื้อได้ 30 ตันต่อวัน

กรุงเทพมหานครสร้างประโยชน์จากขยะด้วยการหมักทำปุ๋ย

มูลฝอยของกรุงเทพฯ แบ่งเป็นมูลฝอยอินทรีย์ร้อยละ 50 มูลฝอยที่นำเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ (รีไซเคิล) ร้อยละ 30 มูลฝอยทั่วไปร้อยละ 17 และมูลฝอยอันตรายร้อยละ 3 โดยมูลฝอยที่สร้างประโยชน์ให้ กทม. ได้ในปัจจุบันคือมูลฝอยอินทรีย์และมูลฝอยรีไซเคิล ส่วนมูลฝอยที่เหลือจะถูกกำจัดโดยการเผาหรือการฝังกลบ

สำหรับมูลฝอยอินทรีย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนใหญ่ของมูลฝอยในกรุงเทพฯ ได้แก่ เศษอาหาร ไม้ และใบไม้ รวมถึงมูลฝอยอื่นๆ ที่ย่อยสลายได้ ทาง กทม. จะนำมูลฝอยบางส่วนนี้ไปทำปุ๋ยหมัก โดยจะมีโรงงานหมักปุ๋ยอยู่ที่อ่อนนุช

ส่วนมูลฝอยรีไซเคิล เช่น กระดาษ พลาสติก โฟม แก้ว โลหะ ฯลฯ เป็นมูลฝอยที่มีมูลค่าสามารถขายร้านรับซื้อของเก่าได้ ดังนั้นจึงมักถูกแยกออกจากถังขยะไปก่อนที่เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะของ กทม. จะไปเก็บขน แต่หากมีขยะเหล่านี้ปนอยู่ในถังขยะเข้ามา ทาง กทม. ก็จะคัดแยก

ออกเพื่อนำไปรีไซเคิลต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะ เป็นรายได้เสริมของพนักงานเก็บขนขยะ

ด้านมูลฝอยอันตราย ได้แก่ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ กระจกสเปร์ย เครื่องสำอาง หมดยา ยาที่หมดยา ภาชนะบรรจุน้ำยาทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์และสารเคมีต่างๆ รวมถึงซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำไปกำจัดด้วยวิธีการเผาโดย บริษัท อัครีปราการ จำกัด (มหาชน) เช่นเดียวกับ มูลฝอยติดเชื้อที่บริษัท กรุงเทพมหานคร จำกัด นำไปเผาที่อ่อนนุช

ส่วนมูลฝอยที่เหลือประมาณร้อยละ 38 จะนำไปฝังกลบทั้งหมด ซึ่งมูลฝอยกองนี้ประกอบด้วย เศษหนัง เศษยาง ผ้าหรือสิ่งทอต่างๆ หิน เซรามิก กระจก เปลือกหอย รวมถึงกระดาษและพลาสติกที่ไม่สามารถนำรีไซเคิลได้ เนื่องจากการไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้งลงทำให้ มูลฝอยอินทรีย์ปนเปื้อนกับมูลฝอยรีไซเคิลจน เปี้ยก ยู่ย และเสื่อมคุณสมบัติในการรีไซเคิล

ในแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานครนั้น ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การลดปริมาณมูลฝอย และการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า นั้น สามารถแก้ปัญหา การบริหารจัดการขยะในกรุงเทพฯ ได้อย่างยั่งยืน และลดความเสี่ยงต่อสุขภาพแวดล้อม แต่ในทางปฏิบัติแล้วสำนักสิ่งแวดล้อม ของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการบริหารขยะกลับนำงบประมาณเกือบทั้งหมดในส่วนด้านการรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่ง ได้รับการจัดสรรในสัดส่วนมากที่สุดในกรุงเทพฯ ไปใช้ในโครงการจัดซื้อจัดจ้างเหมาเอกชนตลอด ระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยเป็นเงินนับ

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

หมิ่นล้างบาป อาทิ สัญญาว่าจ้างเก็บขยะ โดย
ค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะที่กรุงเทพมหานคร
สามารถจัดเก็บจากประชาชนมีจำนวนน้อยมาก
เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายจริงที่จ่ายไปกับการเก็บขน
ขยะ สาเหตุหนึ่งเนื่องจากกรุงเทพมหานครยังคง
ใช้อัตราค่าธรรมเนียมอัตราเดิมตั้งแต่ปี.ศ. 2521
และยังไม่มีมีการปรับใช้อัตราใหม่เพราะร่าง
ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียม
การเก็บและขนสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย ตาม
กฎหมายการสาธารณสุขฉบับใหม่ยังไม่ผ่านการ
พิจารณา อีกทั้งฐานข้อมูลในการจัดเก็บยังไม่
ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นข้อจำกัดที่
สำคัญทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดเก็บ
ค่าธรรมเนียมได้เต็มที่

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย

ประการที่ 1 จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จาก
การการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการ
เพิ่มกิจกรรมต่างๆในเมืองส่งผลต่อการบริโภคที่
มากขึ้น และความนิยมของนักท่องเที่ยวในการ
เข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

ประการที่ 2 พฤติกรรมและวัฒนธรรมส่งผล
ต่อปัญหาขยะล้นเมือง เกิดจากการกินการอยู่ใน
สังคมบริโภคนิยมผู้คนบริโภคอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และทิ้งของ
เหลือใช้หรือบรรจุภัณฑ์ต่างๆ โดยไม่ได้คัดแยกไว้
ใช้ซ้ำหรือนำไปรีไซเคิล

ประการที่ 3 ระบบกำจัดยังเหมาะสมกับการ
จัดการขยะแยกประเภท จึงไม่สามารถเก็บขยะไป
ใช้ประโยชน์ตามคุณสมบัติของขยะแต่ละประเภท
ขยะทุกอย่างจึงถูกทิ้งลงถังขยะใบเดียวกันจน
กลายเป็นวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่คุ้นชินของ

ประชาชนทั่วไป ทำให้ขยะมีปริมาณมากและ
กำจัดได้ยากเนื่องจากการปนเปื้อน

ประการที่ 4 ขาดมาตรการทางกฎหมายใน
ระดับประเทศเกี่ยวกับการรีไซเคิลโดย
ผู้ประกอบการ การเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ การบังคับ
ใช้วัสดุการผลิตที่รีไซเคิลได้ การเรียกคืนขยะ
อันตรายเพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปกำจัด
กฎหมายหรือแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย
และของเสียอันตราย ที่สนับสนุนการคัดแยกขยะ
ที่แหล่งกำเนิดในระดับประเทศ เพื่อให้มีการ
ปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตั้งแต่ขั้นตอน
การคัดแยก การกักเก็บ การเก็บรวบรวม การ
เรียกคืน การมัดจำ การขนส่ง รวมทั้งการนำของ
เสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ประการที่ 5 มาตรการของรัฐ ในการรณรงค์
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน/ผู้บริโภค คัดแยก
ขยะ ไม่พอเพียง ขาดความต่อเนื่อง

ประการที่ 6 ระบบคัดแยกมูลฝอยยังไม่สัมพันธ์
กับระบบการเก็บขน ขนส่งและเทคโนโลยีการ
กำจัด โดยกรุงเทพมหานครนำขยะไปฝังกลบเป็น
ส่วนใหญ่ ยังไม่มีเทคโนโลยีการแปรรูปขยะไปใช้
ประโยชน์อย่างเพียงพอ

ประการที่ 7 ระบบการเก็บรวบรวมขยะแยก
ประเภทขยะรีไซเคิลเพื่อน ากกลับไปใช้ประโยชน์
ได้ทั้งหมด การคัดแยกในปัจจุบันจึงเป็นการคัด
แยกตามความสมัครใจ ประกอบด้วยระบบ
เศรษฐกิจวัสดุรีไซเคิล การคัดแยกโดยประชาชน
บางส่วนที่บ้านและสำนักงาน การคัดแยกโดยซา
เล้ง และพนักงานเก็บขยะ

2. วิธีเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะของ กรุงเทพมหานคร

ที่ผ่านมา การบริหารจัดการเก็บและกำจัดขยะ
มูลฝอยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2535 มาตรา 20 ที่กำหนดให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดและจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ โดยมีเงื่อนไขว่าสามารถจัดเก็บได้ไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลแต่กระนั้นก็ยังไม่สามารถเก็บได้ตาม แต่สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะได้เพียง 1.9 ล้านบาทต่อเดือนที่เหลือประสบปัญหาไม่สามารถเก็บได้ เนื่องจากสาเหตุหลัก 4 ข้อ คือ

- 1) ยากจน ตกงาน ไม่มีรายได้
- 2) ไม่ยอมจ่าย อ้างว่าพักอาศัยอยู่บ้านเช่า
- 3) คนสูงอายุและคนพิการ
- 4) บ้านร้างไม่มีผู้อยู่อาศัย

ประกอบกับบทลงโทษกรณีไม่จ่ายค่าขยะไม่เป็นคดีอาญาเหมือนหนีภาษี และไม่ถูกตัดน้ำตัดไฟเหมือนการไม่จ่ายค่าไฟฟ้าค่าน้ำประปา คนส่วนใหญ่จึงไม่เกรงกลัว ผลที่ตามมาคือ ปี 2559 กทม. สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะได้เพียง 495,840,886 ล้านบาท ขณะที่ต้องใช้งบประมาณในการกำจัดขยะ 6,568 ล้านบาท นั้นหมายความว่า กทม.ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะสูงถึง 6,072 ล้านบาทต่อปี (อินทชัย พาณิชกุล 2560 :ออนไลน์)

เมื่อวันที่ 15 ม.ค. 2560 ที่ผ่านมา ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ประเด็นสำคัญหนีไม่พ้นการปรับขึ้นค่าธรรมเนียมเก็บขยะและกำจัดปฏิภณมูลฝอยทั่วประเทศ จากครัวเรือนละ 20 บาทต่อเดือน เป็นครัวเรือนละ 350 บาทต่อเดือน กรณีมีขยะไม่เกิน 120 กิโลกรัม หรือ 600 ลิตร ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่า การขึ้นค่าเก็บขยะครั้งนี้เหมาะสม

หรือไม่ “ที่ผ่านมากทม.เก็บเดือนละ 20 บาท ถือว่าน้อยมาก มาจากแนวคิดว่าการเก็บขยะเป็นหน้าที่ของรัฐต้องให้บริการประชาชน แต่วันเวลาผ่านไปปริมาณขยะเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดมลภาวะต่างๆ ขณะเดียวกันเรารณรงค์ปลูกจิตสำนึกประชาชนมาตลอดทั้งเรื่องลดปริมาณขยะ คัดแยกขยะ แต่คนส่วนใหญ่ยังละเลย มองว่าจะทิ้งขยะมากเท่าไรก็เสียแค่ 20 บาทเท่านั้น จึงสร้างขยะมาก ดังนั้นการขึ้นค่าขยะจะทำให้คนตระหนักถึงความสำคัญตรงนี้มากขึ้น ถึงแม้จะมีกฎหมายใหม่จะระบุว่าค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยครัวเรือนละ150บาทต่อเดือน และค่ากำจัดมูลฝอยครัวเรือนละ200บาทต่อเดือน รวมทั้งสิ้น350บาทต่อเดือน แต่คงยังไม่เก็บเพดานสูงสุดตอนนี้ เพราะอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาความเหมาะสม

ภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยของ กทม. แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ค่ารถเก็บขยะ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าอุปกรณ์ในการเก็บขยะ ซึ่งค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะสำหรับบ้านเรือนที่สะท้อนต้นทุนแท้จริงคือ 128 บาทต่อเดือน
2. ค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่เลือกใช้ โดย กทม.ใช้วิธีการห่อพลาสติกแล้วนำไปฝังกลบ หมักทำปุ๋ยและเผา ซึ่งค่าธรรมเนียมการกำจัดขยะมูลฝอยที่สะท้อนต้นทุนเท่ากับ 95 บาทต่อเดือน
3. ค่าบำบัดน้ำเสียอันเกิดจากการกำจัดขยะ 3 บาทต่อเดือน ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยของกทม.ที่สะท้อนต้นทุนจึงเท่ากับ 226 บาทต่อเดือน แต่ กทม.

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จัดเก็บค่าเก็บขยะมูลฝอยเพียงแค่ 20 บาท/เดือน แสดงว่า กทม.รับภาระค่าธรรมเนียมส่วนเกินถึง 206บาทต่อเดือน

ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาชุดหนึ่งชื่อ “คณะกรรมการพิจารณากร่างข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข” เพื่อคำนวณค่าเก็บขยะและค่ากำจัดมูลฝอยให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เงินค่าขยะถือเป็นหนึ่งในรายได้ของกทม. เงินส่วนนี้จะกระจายไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสร้างโรงเผาขยะ-ฝังกลบขยะ ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา อะไรต่อมิอะไรทั้งหลายแหล่ ไม่ได้นำเอาไปใช้ในการกำจัดขยะอย่างเดียว อนาคตหากเทคโนโลยีการกำจัดขยะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับประชาชนลดปริมาณการสร้างขยะ ก็อาจจะลดค่าเก็บขยะลงอีก เพราะเรามีหน้าที่บริการประชาชน ไม่ได้หวังสร้างกำไร การขึ้นค่าขยะ แต่ต้องมีหลักเกณฑ์การคำนวณที่เหมาะสม ที่สำคัญเงินที่เก็บได้ต้องถูกนำไปใช้อย่างถูกต้อง ประชาชนตรวจสอบได้ องค์การบริหารจัดการเงินค่าขยะที่เก็บได้จะถูกเอาไปใช้อย่างถูกต้อง จะแน่ใจได้อย่างไรว่าเงินก้อนนี้จะไม่ทุจริต เงินทุกบาททุกสตางค์จะถูกนำไปใช้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและจัดการขยะ ยกตัวอย่าง เช่น รัฐบาลบอกประชาชนว่าจะเอาเงินไปใช้จัดการขยะ แต่เราเห็นหรือเปล่าว่ามันจริงหรือไม่จริง เหมือนเวลาลูกมาขอเงิน ก็ต้องบอกว่าจะเอาเงินไปทำอะไร ไปเที่ยวห้าง ต้องแจกแจงให้ละเอียด ไปรังไร เปิดเผยได้ แสดงตัวชี้วัดมาเลยว่า เดือนนี้

เก็บได้เท่าไรเอาไปใช้ยังไง กทม.หรือเทศบาล ต้องโชว์ให้เป็นรูปธรรมว่าเอาเงินที่เก็บเพิ่มได้ไปใช้ทำอะไร เมื่อจะมีการเพิ่มค่าธรรมเนียมมากขึ้น ก็ควรที่จะมีมาตรการที่รัดกุมยิ่งขึ้น โดยเป็นการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานรัฐ

วิธีการเก็บค่าธรรมเนียมขยะของ กรุงเทพมหานครทำได้ 2 วิธี

1.เจ้าหน้าที่เดินเก็บค่าขยะตามบ้าน : วิธีการเก็บค่าธรรมเนียมขยะของกรุงเทพมหานคร แต่ละเขตมีวิธีการเก็บค่าขยะที่แตกต่างกัน ซึ่งวิธีการเก็บค่าขยะของกรุงเทพมหานคร มีเจ้าหน้าที่เขตมาเก็บปีละครั้งซึ่งแต่คนที่มาเก็บ ต้องได้ตามยอดที่กำหนดตามที่ทางหน่วยงานได้ตั้งไว้ ซึ่งปัญหาที่พบคือ เจ้าหน้าที่ที่มาเก็บถึงบ้าน แต่เจ้าของบ้านไม่อยู่ หรือ หรือไม่ยอมจ่าย ก็จะทำให้เกิดปัญหาได้ในจุดๆนี้ ไม่ก็ต้องกลับมาเก็บใหม่อีกรอบ ทำให้สิ้นเปลืองเวลา และสิ้นเปลืองกำลังคน การที่เจ้าของบ้านไม่อยู่ที่บ้านเจ้าหน้าที่ก็จะมีใบแจ้งให้ ให้เจ้าของบ้านได้รับทราบ

2. ไปเสียค่าธรรมเนียมที่สำนักงานเขต : วิธีนี้ก็จะเป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุด เพราะไม่ต้องจ่ายเงินผ่านใคร ไปจ่ายโดยตรงกับหน่วยงานได้เลย แต่ข้อเสียก็คือ ต้องไปจ่ายที่สำนักงานเขต ซึ่งจะมองว่าไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร ไม่เหมือนการจ่ายค่าน้ำค่าไฟ สามารถจ่ายได้ที่เคาเตอร์ เซอวิสใกล้บ้านได้เลยสำหรับคนที่ไม่ขำระค่าธรรมเนียมขยะ ทางหน่วยงานก็จะมีรายชื่ออยู่ในระบบ สามารถบอกได้ว่าใครที่ยังไม่ชำระ

3. ความคิดเห็นของประชาชนในการเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ในพื้นที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า บ้านแต่ละบ้านมีความแตกต่างกัน ในเรื่องของการเก็บค่าขยะ จากการสัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่ทำให้เห็นว่า ในพื้นที่เขตหนองแขมยังมีระบบการจัดเก็บค่าขยะที่ยังไม่ดีพอ มีความเลื่อมล้ำในเรื่องของการจ่ายเงิน เพราะบางบ้านจ่ายค่าขยะ บางบ้านไม่ได้จ่าย บางบ้านมีความเข้าใจผิดคิดว่าเงินที่ให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละเดือน คือค่าขยะรายปี แท้ที่จริงเป็นแค่ค่าสินน้ำใจไม่เกี่ยวกับค่าขยะ เพราะในการจ่ายเงินค่าขยะรายปีนั้น ทางเขตจะต้องมอบใบเสร็จให้กับผู้ที่จ่ายแล้วทุกครั้ง โดยผู้วิจัยจะขอ

ตัวอย่างบ้านที่มีความแตกต่างกันดังต่อไปนี้ บ้านของนายอภิสิทธิ์ สุขสบาย ซึ่งเป็นผู้อาศัยอยู่ในเขตหนองแขม ซอย 110 แยก 12 ให้สัมภาษณ์ว่า “เขตหนองแขมมีการมาเก็บเงินค่าขยะรายเดือน โดยในแต่ละเดือนจะมีเจ้าหน้าที่มาเรียกเก็บ บางครั้งก็ 20 ถึง 30 บาท แต่อาทิศย์ที่แล้วมีพนักงานของเขตมาเรียกเก็บเงินค่าขยะในปี เป็นจำนวนเงิน 240 บาทอีก ทำให้เกิดความสงสัย ว่าจ่ายแล้วทำไม จึงจำเป็นต้องจ่ายซ้ำอีก ”

บ้านของคุณป้าปราณี เลาะสูงเนิน ซึ่งเป็นผู้อาศัยอยู่ในเขตหนองแขม ซอย 110 แยก 5 ให้สัมภาษณ์ว่า “บ้านตน ไม่มีเจ้าหน้าที่มาเรียกเก็บค่าขยะ และไม่ทราบด้วยว่าจะต้องมีการจ่ายค่าขยะ ทั้งรายปีและรายเดือน ส่วนถึงขยะ ก็มีเจ้าหน้าที่เอาวางไว้ให้ ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย ”

บ้านของคุณลุงอภิชาติ เสือคู่ย์ ซึ่งเป็นผู้อาศัยอยู่ในเขตหนองแขม ซอย 108 ให้สัมภาษณ์ว่า “มีความพึงพอใจกับการเก็บขยะของเขตหนองแขม และมีความพึงพอใจที่จะจ่ายค่าขยะ ปีละ 240 บาท ในบางเดือนก็ให้เงิน

เจ้าหน้าที่ ครั้งละ 20 บาท เพราะถือเป็นค่าที่เจ้าหน้าที่มาเก็บขยะให้ ทำให้บ้านของตนสะอาด ไม่มีขยะสะสม ซึ่งคนในซอยนี้ ส่วนใหญ่ก็จะให้เงินเจ้าหน้าที่ ถือเป็นค่าน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ ” บ้านของนายบวร บุญนামী ซึ่งเป็นผู้อาศัยอยู่ในเขตหนองแขม บริเวณโรงเรียนบ้านขุนประเทศ ให้สัมภาษณ์ว่า “เขตหนองแขม จะมีพนักงานมาเก็บขยะ 2 อาทิตย์ครั้ง และมีการเรียกเก็บค่าขยะ เดือนละ 20 บาททุกเดือน โดยเจ้าหน้าที่บอกว่า เป็นค่าขยะรายปี แต่เป็นการแบ่งจ่าย และพนักงานก็จะมาเก็บทุกเดือน ” เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันกรุงเทพมหานครประสบกับปัญหาขยะที่มีจำนวนมาก เนื่องจากมีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้กรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและปริมาณขยะเพิ่มขึ้นตามจำนวนของประชากร ทำให้กรุงเทพมหานครไม่มีความพร้อม และไม่มีมาตรการในการบริหารจัดการขยะที่ดี ส่งผลให้ขยะล้นเมือง ถึงแม้ว่าจะมีการบริหารจัดการที่ดีอย่างไรแต่ถ้าคนในสังคมไร้จิตสำนึก กระบวนการในการจัดการก็ไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้

ปัจจุบัน การที่กรุงเทพมหานครเก็บค่าธรรมเนียมขยะเพียงปีละ 240 บาท ทำให้การบริหารจัดการขยะไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพราะในการกำจัดขยะใช้ต้นทุนสูงกว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ วิธีการเก็บค่าธรรมเนียมขยะของกรุงเทพมหานครแบ่งวิธีการเก็บขยะได้เป็น 2 แบบ แบบที่หนึ่งคือเสียค่าธรรมเนียมที่สำนักงานเขต แบบที่สอง คือมีเจ้าหน้าที่มาเก็บค่าธรรมเนียมขยะตามหมู่บ้าน

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และบริการ
อย่างเต็มความสามารถ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้
การเก็บค่าขยะเป็นไปอย่างราบรื่น

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์และ
สังเกต เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกและทราบปัญหา
ของคนในชุมชนว่าการที่กรุงเทพมหานครเก็บ
ค่าขยะ ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือไม่ จาก
การที่ได้ไปสอบถามประชาชน จึงทำให้ทราบได้ว่า
ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของ
การทิ้งขยะและการจ่ายค่าขยะ ในเรื่องของการ
ทิ้งขยะนั้นจะพบได้ว่า มีประชาชนบางส่วนเท่านั้น
ที่จะคัดแยกขยะก่อนที่ทิ้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่เก็บ
ขยะได้ง่ายขึ้น ส่วนในเรื่องของการเก็บค่าขยะนั้น
พบว่าประชาชนบางส่วนก็ยังขาดความเข้าใจอยู่
ว่า มีการเก็บค่าขยะรายปี เพื่อนำไปใช้ในการ
จัดการขยะ และประชาชนบางส่วนยังมีความ
เข้าใจผิดอยู่ว่า การที่ตนจ่ายค่าขยะให้กับ
เจ้าหน้าที่ทุกเดือนนั้นเป็นค่าขยะรายปี แต่แท้จริง
แล้วเป็นค่าสินน้ำใจ ให้กับพนักงาน

จากปัญหาที่กล่าวมา พบว่าประชาชนโดย
ส่วนใหญ่อยากให้ เจ้าหน้าที่มีวิธีการแก้ไขที่ดีกว่า
นี้ เช่น ควรปรับปรุงระบบงานเก็บขนขยะมูลฝอย
ให้มีความชัดเจนและบริการอย่างทั่วถึง สามารถ
กำกับตรวจสอบได้ทั้งโดย กทม. ประชาชนหรือ
ชุมชน มีการกำหนดเวลาและเส้นทางการ
ปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรมีระบบการรายงานที่
ชัดเจน มีคู่มือปฏิบัติงานเฉพาะส่วนราชการ
ให้บริการแต่ละพื้นที่ประชาชนและกทม. สามารถ
ตรวจสอบได้ ควรมีมาตรฐานและกำกับ
ดำเนินการฝังกลบขยะมูลฝอยมีมาตรฐานให้
ดียิ่งขึ้น มีหลักประกันต่อความปลอดภัยในอนาคต
ของประชาชนมากยิ่งขึ้น ควรสร้างระบบกำจัด
ขยะมูลฝอยที่มีการนำเทคโนโลยีอื่นๆ ที่

นอกเหนือจากการฝังกลบมาใช้ให้มากยิ่งขึ้น โดย
คำนึงถึงความเหมาะสม ความประหยัดและความ
ปลอดภัย ควรปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บ
ค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยให้มี
ความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นผลักดันให้มีการ
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ควรจัดทำ
โครงการเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่าง
ประชาชนและ กทม. ที่มีลักษณะยั่งยืน โดยถือ
หลักรู้หน้าที่รู้สิทธิและเป็นไปเพื่อชุมชนหรือสังคม

เอกสารอ้างอิง

- Waste Management. **Understanding the practice (2nd edition)**. Charansanitwong Printing Co., Ltd.
- Environmental Bureau Bangkok. (2556) **Guide to Solid Waste Management and Environment by Bangkok Community Bangkok Environment Office**. Mata Printing Co., Ltd.
- Environment Bureau. **Solid Waste Management in Bangkok (Online)**. April 20,2061.Source:<http://203.155.220.174/modules.php?name=News&file=article&sid=44>
- Post Today, **"Up the Waste," State Tank Breaks, or People Without Consciousness. (Online)**. Retrieved 20 April 2016. Source <https://www.posttoday.com/social/local/>. 481713
- Variety Weekly Bangkok: **The problem is not small with waste. (Online)**. April 21, 2061. Source: <http://www.ptp.or.th/news/191>

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561
วันที่ 15 กันยายน 2561
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- The failure of waste management in Bangkok (Online).** Retrieved 21 April 2016. <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/bma-failure/>
- Bangkok's most populous city (Online).** Searched April 22, 2561. Source <https://thaipublica.org/2014/11/bangkok-big-garbage-problem/>
- Garbage causes in Thailand (Online).** Retrieved on 22 April 2061. Source <https://dregsofsocietypmktbs.wordpress.com/>